

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 แต่การพัฒนาประชาธิปไตยดำเนินไปอย่างเชื่องช้าต่างกับอารยประเทศ ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ เช่น การเมืองไทยถูกแทรกแซงโดยกองทัพ มีการรัฐประหารยึดอำนาจหลายครั้ง ภาคประชาชนยังมีบทบาทจำกัด ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง นักธุรกิจ และนักการเมืองยังยึดประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก มีการซื้อสิทธิ ขายเสียง และอาศัยประชาชนเป็นฐานแห่งอำนาจ ทำให้การเมืองไทยประสบปัญหาหลายประการ และถูกละเลยจากภาครัฐครั้งแล้ว ครั้งเล่า และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชนชั้นปกครองจำนวนไม่น้อย ไม่ยอมรับความชอบธรรมของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้การสถาปนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น และยังมีปัจจัยแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของระบอบประชาธิปไตย คือประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมีความอ่อนแอ การเมืองจึงอยู่กับการแย่งชิงอำนาจของชนชั้นนำ ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย ทำให้ระบอบการปกครองของไทยไม่มีความก้าวหน้า (ทินพันธุ์ นาคะตะ. 2540 : 23)

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทุกกระบวนการเมือง โดยมีรูปแบบต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเสรี ถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะจะทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อันจะนำมาซึ่งการตัดสินใจที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกของสังคม อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการแสดงออกซึ่งข้อเรียกร้อง ความต้องการ ความคิดเห็น ปฏิกริยา ความพึงพอใจ การตอบสนอง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้าง สนับสนุน ตลอดจนแสดงออกถึงพันธะ ความรับผิดชอบระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน (โครม อารียา. 2541 : 41)

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงาน หากประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคม นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง การมีส่วนร่วมของประชาชน ยังเป็นเงื่อนไขหลักของระบอบประชาธิปไตย และยังช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและ โครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคม และบังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ (บุญเรือง นูรภักดิ์. 2549 : 9)

การมีส่วนร่วมของประชาชนของไทยเริ่มปรากฏตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 เมื่อมีการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก และในกฎหมายสูงสุดคือในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้รัฐส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง และให้หลักประกันในการมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางการเมือง หรือเสนอข้อเรียกร้องทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ในมาตรา 64 วรรคหนึ่ง กำหนดให้บุคคล มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะ และในมาตรา 65 วรรคหนึ่ง ได้ให้เสรีภาพของบุคคลในการรวมกันเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน ตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 7 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน นั่นก็คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคล ตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ ในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ตามมาตรา 281 มาตรา 286 มาตรา 287 และมาตรา 290 ก็ยังได้ระบุประชาชนในระดับท้องถิ่นก็มีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

ในส่วนของการปกครองท้องถิ่นนั้น ประเทศไทยได้กำหนดให้มีการปกครองระดับท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นโรงเรียนสอนประชาธิปไตยที่ดีที่สุด เป็นรูปแบบการปกครองที่ใกล้ชิด

กับประชาชนมากที่สุด รัฐปัญหาประชาชนดีที่สุด และประชาชนสามารถแสดงความต้องการได้มากที่สุด การเมืองท้องถิ่นทุกรูปแบบมีส่วนส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political participation) อย่างกว้างขวาง

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครอง ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบทให้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหา และการสนองต่อความต้องการของตนเอง โดยการเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง หรือที่เรียกว่าการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย จึงกล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และถ้าประชาชนมีความสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะก่อให้เกิดประโยชน์ และสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (กรมการปกครอง. 2547 : 19-20)

องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง เป็นราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2540 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดำรงตำแหน่งผู้บริหารราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อบัญญัติ รวมถึงนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง รับผิดชอบการบริหารและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จำนวน 16 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหินลาด หมู่ที่ 2 บ้านแก่น้อย หมู่ที่ 3 บ้านดงน้อย หมู่ที่ 4 บ้านหนองโพด หมู่ที่ 5 บ้านดอนบม หมู่ที่ 6 บ้านหินตั้ง หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวง หมู่ที่ 8 บ้านหนองเส็ง หมู่ที่ 9 บ้านโนนเค็ด หมู่ที่ 10 บ้านหนองเจริญ หมู่ที่ 11 บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 12 บ้านร่วมใจ หมู่ที่ 13 บ้านโนนเพ็ก หมู่ที่ 14 บ้านโนนม่วงหมู่ที่ 15 บ้านดอนหันพัฒนา หมู่ที่ 16 บ้านดงน้อย หมู่ที่ 17 รวมจำนวนประชากร 8,031 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง. 2552 : 12)

ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนางจัดให้มีโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นแก่ประชาชน การอบรมประชาธิปไตย การณรงค์เผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการบริหารงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของความโปร่งใสและยุติธรรม

ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น จากข้อมูลการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2550 พบว่า มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 69.34 และเมื่อมีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อเดือนตุลาคม 2552 ปรากฏว่า ประชาชนในเขตตำบลเวียงนางไปใช้สิทธิ ร้อยละ 81.34 ส่วนการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน มีเพียง ร้อยละ 41.20 เท่านั้น ทั้งนี้มีหนังสือเชิญประชุม และเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ โดยตรงต่อประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง. 2553 : 10) การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจยิ่ง เพราะเป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น หากประชาชนได้รับการส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง นับแต่การเลือกตั้ง การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ การรวมกลุ่มผลประโยชน์ และการแสดงออกด้วยการกระทำ น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดให้หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เพราะเป็นกลุ่มที่กฎหมายกำหนดให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อนำข้อสนเทศที่เกิดจากการศึกษารั้ครั้งนี้เสนอต่อคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง พิจารณากำหนดเป็นแผนและ โครงการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
เวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนจำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่มีส่วนร่วมทางการเมือง
แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. พื้นที่ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เนื้อหา การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ปรับปรุงตาม
แนวคิดของคัมมิงส์ และไวส์ (Cummings and Wise. 1971 : 13-17 ; อ้างถึงใน นัจฉิภา
ศรีจันทร์โท. 2551 : 29) 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1 การเลือกตั้ง
- 2.2 การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง
- 2.3 การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ
- 2.4 การรวมกลุ่มผลประโยชน์
- 2.5 การแสดงออกด้วยการกระทำ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร (Population) ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกครัวเรือนที่มี
อายุ 18 ปี ขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
เวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ครัวเรือนละ 1 คน รวม 2,664 คน จาก 2,664
ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง. 2552 : 31)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกครัวเรือนที่มี
อายุ 18 ปี ขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ครัวเรือนละ 1 คน รวม 341 คน จาก 341
ครัวเรือน โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Crejcie and Morgan.
1973 : 625 ; อ้างถึงใน สมเกียรติ เกียรติเจริญ. 2552 : 55)

4. ตัวแปร (Variables) จำแนกเป็น

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ดังนี้

4.1.1 เพศ

4.1.2 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านการเลือกตั้ง

4.2.2 การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง

4.2.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

4.2.4 ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์

4.2.5 ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ

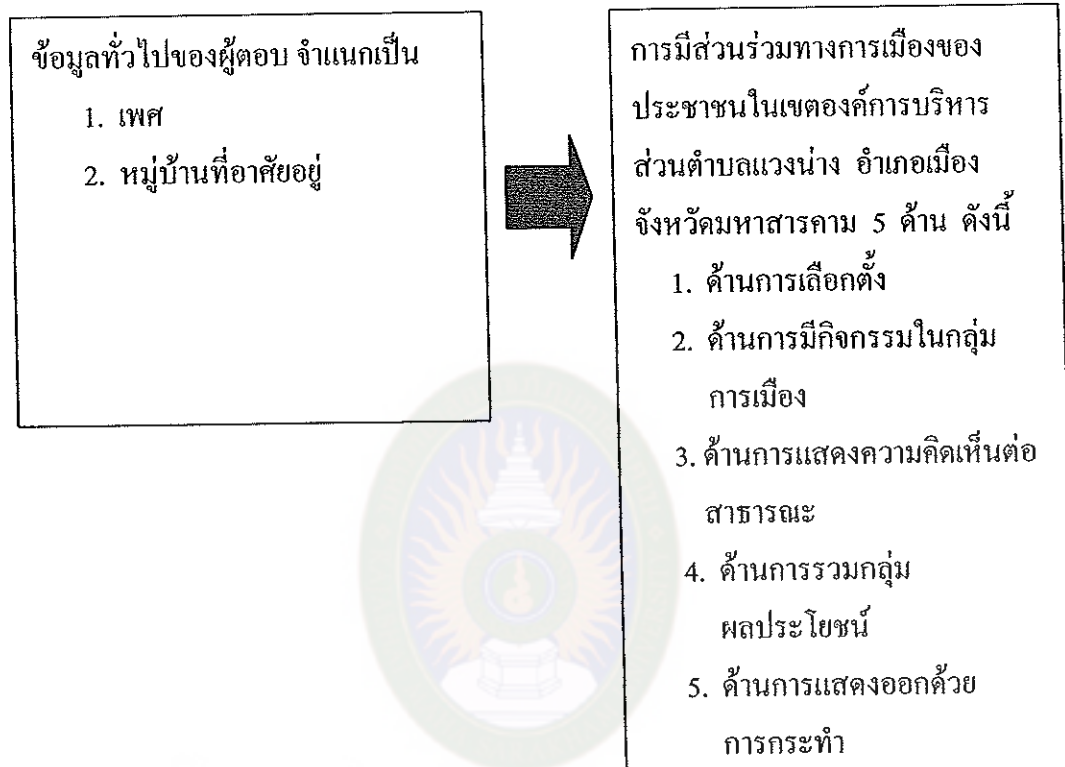
กรอบแนวคิดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาได้ปรับปรุงตามแนวคิดของคัมมิงส์และไวส์ (Cummings and Wise. 1971 : 13-17 ; อ้างถึงใน นัฐฤทิภาล ศรีจันทร์โท. 2551 : 29) 4 ด้าน ดังนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variable)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variable)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ครัวเรือนละ 1 คน รวม 341 คน จาก 341 ครัวเรือน
2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาททางการเมืองเพื่อให้ตนเองหรือกลุ่มเกิดพลังในการต่อรองในเรื่องต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่ง

การกำหนดนโยบายสาธารณะ การดำเนินการ การบริหารจัดการ และการให้บริการในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ดังนี้ การติดตามข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ การได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสมัครใจทุกครั้ง การรับฟังการหาเสียงจากผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ความสนใจสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนในหมู่บ้านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นประจำ

3.2 ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง ดังนี้ การเข้าร่วมกลุ่มการเมืองอย่างสม่ำเสมอ การเสนอนโยบายในกลุ่มการเมืองเป็นประจำ การร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง และการร่วมสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายของผู้บริหาร

3.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ดังนี้ การแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล การแสดงความคิดเห็นต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน การแสดงความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำในหมู่บ้าน การแสดงความคิดเห็นในการทำประชาคมหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ การแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ และการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.4 ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ดังนี้ การเข้าร่วมกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นประจำ การได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผลประโยชน์ การผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ การคัดค้านประเด็นสาธารณะ เช่น

ปัญหาขยะ ปัญหาท่อระบายน้ำ เป็นต้น และการต่อรองผลประโยชน์กับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การก่อสร้างถนน การก่อสร้างน้ำประปา เป็นต้น

3.5 ด้านการแสดงผลออกด้วยการกระทำ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงผลออกด้วยการกระทำ ดังนี้ การวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ การวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ การแสดงผลออกโดยการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง การร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การร่วมคัดค้านการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ การร่วมแสดงออกซึ่งความต้องการในการทำประชามหมู่บ้าน และการนำปัญหาของหมู่บ้านเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลให้แก้ไข

ประโยชน์การศึกษา

ข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษาสามารถนำเสนอผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อพิจารณานำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น